

Toruń, 23.08.2024 r.

Dr hab. Katarzyna Witkowska-Chrzczonek, prof. UMK
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego
Wydział Prawa i Administracji
Ul. Bojarskiego 3
87-100 Toruń

**Ocena dorobku naukowego dr. Marcina Lecha ze szczególnym uwzględnieniem
rozprawy habilitacyjnej „Koncepcja jus post bellum w prawie międzynarodowym”, Wyd.
Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2023, ISBN 978-83-8206-521-3, ss.600”**

1. Ocena dorobku naukowego

Dr Marcin Lech od czasu uzyskania stopnia naukowego doktora dodał do swego dorobku naukowego 32 publikacje oraz 3 redakcje lub współredakcje naukowe, co daje ilościowo wystarczającą liczbę posiadanych i podlegających ocenie publikacji. To moim zdaniem oznacza, że dorobek „podoktorski” ilościowo i (antycypując nieco ustalenia szczegółowe) jakościowo można uznać za wystarczający dla potrzeb prowadzonej procedury habilitacyjnej.

Na ten dorobek składają się ostatecznie 3 monografie drukowane, 11 rozdziałów w monografiach, 19 artykułów naukowych. Publikacje Habilitanta przyjmują wiele form wypowiedzi naukowej, jak monografie, rozdziały w monografiach, artykuły naukowe, Habilitant jest też współredaktorem lub samodzielnym redaktorem kilku pozycji naukowych.

Habilitant nie ma jednak w dorobku takich pozycji jak glosa, udział w komentarzu czy nie ma także udziału w prostych formach publikacji przeznaczonych dla studentów, jak np. podręcznik akademicki czy skrypt typu „pytania- odpowiedzi”.

Tego typu publikacje, przeznaczone jako materiały dydaktyczne są w dorobku potrzebne i wymagają od autorów nabycia i praktykowania bardzo wielu potrzebnych umiejętności, jak np. zaprezentowanie trudnej problematyki w sposób zwięzły, trafnej selekcji materiału i nie warto rezygnować z prób przygotowywania takich skryptów, podręczników czy kazuś w przyszłości, bo one generują i wspierają rozwój wielu ważnych kompetencji potrzebnych na drodze zawodowej samodzielnego pracownika naukowego na każdym etapie tej drogi. Do podjęcia takich wyzwań Kandydata zachęcam, ponieważ sfera aktywności dydaktycznej w znaczącym stopniu wzbogaca każdego naukowca, niezależnie od etapu rozwoju jego kariery

akademickiej, a wskazane przeze mnie rodzaje publikacji potrafią bardzo wzbogacić umiejętności i warsztat. Nie dostrzegam także w dorobku recenzji pozycji innych autorów, Kandydat nie wykazuje także tego typu publikacji jak własne tłumaczenia czy opracowania wyroków/dokumentów itp., a doskonała znajomość trzech języków obcych predestynuje Kandydata do tego typu prób w przyszłości.

W dorobku Habilitanta zwraca uwagę imponujący wykaz uczestnictwa w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych (Kandydat uczestniczył w pięciu projektach międzynarodowych w tym również jako kierownik, główny współwykonawca i główny koordynator, a także był kierownikiem jednego indywidualnego projektu naukowego).

W dorobku naukowym dla potrzeb procedur na tzw. „stopień”, na szczególną uwagę zasługują rzecz jasna zawsze monografie. Łącznie z rozprawą habilitacyjną Kandydat przedstawia trzy takie indywidualne monografie. Reszta dorobku naukowego stanowi dorobek zróżnicowany tak co do formy, jak i co do treści. Odnajdujemy tutaj, jak wspomniano wyżej przede wszystkim studia, artykuły, rozdziały w monografiach, redakcje/ współredakcje naukowe. Wiele pozycji z dorobku Kandydata opublikowano w języku niemieckim i angielskim za granicą, co ma istotne znaczenie, a także poszerza wydatnie krąg odbiorców Jego myśli naukowej.

Prace swoje Habilitant publikował w czasopismach naukowych i wydawnictwach tak o randze ogólnopolskiej, jak i międzynarodowej. Ponadto w dorobku Habilitanta znajdujemy prace publikowane za granicą, w tym (najwięcej) w Austrii, ale także w Chinach czy w Peru, itd.

Analiza wszystkich objętych wykazem dorobku prac naukowych Kandydata pozwala na wyodrębnienie kilku kluczowych obszarów badawczych, pozostających do tej pory w sferze zainteresowań naukowo-badawczych Habilitanta

1. Prawo ustrojowe Unii Europejskiej
2. Analiza współczesnych trendów rozwojowych prawa międzynarodowego publicznego
3. Analiza wybranych zagadnień prawnych i ekonomicznych.

Tak zrekonstruowane w oparciu o dorobek główne nurty zainteresowań badawczych Habilitanta świadczą o dużej wszechstronności Jego zainteresowań naukowych i o skutecznym poszukiwaniu interdyscyplinarnych problemów badawczych na styku unijnego prawa ustrojowego z innymi dziedzinami prawa. Kandydat ukończył także studia politologiczne, a

jego prace mają często charakter interdyscyplinarny z pogranicza prawa i politologii. Powiedzmy sobie szczerze, że zabiegi takie bywają ryzykowne, ale gdy warsztat badacza jest wartościowy i wystarczająco dojrzały, może z pewnością przyczynić się do kreowania interesujących rezultatów naukowych. Interdyscyplinarność podobnie jak umiędzynarodowienie są obecnie pojęciami warunkującymi sukces naukowy, a umiejętność praktykowania tych cech w stosunku do swojego dorobku jest cenną cechą u samodzielnego badacza. Pan dr Marcin Lech z pewnością te kryteria spełnia, a za stawianie i pomyślne rozwiązywanie wielu ciekawych problemów z tzw. „pogranicza dyscyplin” Habilitantowi należy się pochwała.

Celem przyświecającym publikacjom Kandydata jest dostrzegalna potrzeba wywołania pewnej refleksji teoretycznej, a w tym krytycznej refleksji, na tematy podlegające analizom. O rzeczywistej ocenie tego dorobku niech świadczy fakt powoływania Habilitanta w literaturze. Warto zauważyć liczbę cytowań prac Kandydata wg. bazy Google Scholar (Cytowania 9, od 2019 7; h-indeks 2, od 2019 2).

W sferze zainteresowań badawczych dotyczących dominującej w dorobku Kandydata problematyki należy wskazać wydaną przez wyd. Uniwersytetu Gdańskiego monografię „Ochrona prawna społeczności międzynarodowej wobec zagrożenia terroryzmem. Studium międzynarodowego prawa antyterrorystycznego”, Gdańsk 2014.

Jest to pozycja uznana i wielokrotnie przywoływana w literaturze prawniczej. Do problematyki tej Habilitant wracał także w kilku następnych publikacjach i realizowanych projektach badawczych.

Wybierając ten temat ponad dekadę temu, Autor doskonale wyczuł problematykę, która również w kolejnych latach Jego aktywności naukowej była przedmiotem prowadzonych przez Niego intensywnych badań naukowych. Zagadnienie terroryzmu nie wyczerpuje się bowiem w analizowaniu w kółko wydarzeń w USA z 11/09/2001 r. Europa również wielokrotnie była miejscem brutalnych ataków terrorystycznych, żeby przywołać tutaj chociażby słynne zamachy w Londynie, Paryżu czy Madrycie. Jest obecnie rok 2024, a z powodu zagrożeń terrorystycznych odwołano wiedeńskie koncerty Taylor Swift. Zajmowanie się tymi zagadnieniami przez Kandydata, zarówno we wcześniejszym okresie Jego pracy naukowo – badawczej, jak i później jest dowodem na Jego doskonałą intuicję naukową i perspektywiczne wyczucie realiów związanych z poszukiwaniem atrakcyjnych pól do naukowej eksploracji lub innowacyjnego eksplorowania pól, które wielu niesłusznie uważa za wystarczająco zbadane. Takie podejście zasługuje na uznanie i cechuje dobrych, samodzielnych, dojrzałych badaczy.

Właściwe i twórcze podejście Kandydata do nauki i badań, które zasługuje na podkreślenie to chęć łączenia zainteresowań z dziedziny prawa z innymi dziedzinami nauki, jak politologia. Autor publikuje wielowątkowe, wieloaspektowe prace czy artykuły, z wprawą poruszając się na granicy tych dwóch obszarów.

Z wykazu osiągnięć Kandydata wnioskuję, że Habilitant zarówno chętnie pracuje samodzielnie, ale posiada także zdolność współpracy w większych zespołach badawczych, na co wskazują Jego publikacje wydane we współautorstwie, a także współredakcje czy członkostwo w wieloosobowych zespołach badawczych .

Pan dr Marcin Lech jest badaczem aktywnym, Jego postać w środowisku naukowym jest na pewno dostrzegana, na co wpływa nie tylko Jego naukowa aktywność publikacyjna, ale także bardzo częsty udział z referatami w konferencjach. Kandydat bierze udział w licznych konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych/ zagranicznych.

Z pewnością warto podkreślić imponujący dorobek w zakresie prezentowania i wygłaszania referatów przez Kandydata. Brał On udział w wielu prestiżowych wydarzeniach naukowych, a swoje 24 referaty „podoktorskie” wygłaszał w kraju i za granicą, w tym większość z nich w języku niemieckim lub angielskim (Wiedeń, Kyoto, Bruksela, Warszawa, Gdynia). Kandydat był także wielokrotnie członkiem komitetów organizacyjnych ważnych wydarzeń naukowych, ponadto przewodniczył panelom dyskusyjnym podczas tego typu spotkań naukowych.

Należy także stwierdzić z satysfakcją, iż Kandydat był członkiem zespołów eksperckich lub konkursowych na poziomie międzynarodowym oraz był autorem ekspertyzy prawnej. Jest członkiem licznych towarzystw naukowych w kraju i za granicą.

Jeśli w dorobku Kandydata występują jakieś deficyty , to wskazany wyżej dorobek w postaci tak wielu referatów (dodajmy, że ich tematyka jest zróżnicowana i koresponduje z wyżej już wyodrębnionymi obszarami badawczymi dorobku) z pewnością w ogromnej mierze je rekompensuje i wyrównuje, co stwierdzam z satysfakcją. Odbył liczne staże krajowe i zagraniczne zarówno przed , jak i po uzyskaniu stopnia dr nauk prawnych, w tym w Wiedniu, w Genewie, w Alpbach, w Kancelarii Prezydenta RP.

Habilitant wygłaszał również wykłady na zaproszenie w Wiedniu i w Santa Clara w Kalifornii. W latach 2018-23 był członkiem Rady Naukowej czasopisma naukowego” Animus Prawo Zamówień Publicznych”.

Jeśli chodzi o dorobek dydaktyczny Habilitanta, to wielkim atutem jest fakt jego umiędzynarodowienia polegający na ścisłych związkach Kandydata z ważnymi ośrodkami

naukowymi w Wiedniu. Kandydat ma spore doświadczenie dydaktyczne na uczelniach krajowych, wykładał w Gdańsku, w Gdyni, a także na WPiA UG, w tym prowadził kursy w języku angielskim. Był opiekunem naukowym koła studenckiego oraz opiekunem roku. Był promotorem pomocniczym w jednym przewodzie doktorskim, na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego AON w Warszawie. Recenzował kilkanaście prac licencjackich i magisterskich w Collegium Balticum.

Dorobek naukowy, a zwłaszcza międzynarodowy Kandydata jest imponujący i wskazuje na wysokie kompetencje merytoryczne Pana dra Marcina Lecha. Kandydat jest przykładem uczonego, który rozumie wagę hasła umiędzynarodowienia prac badawczych.

Dla porządku należy nadmienić, że w przedstawionych do recenzji materiałach nie ma informacji o wypromowanych licencjatach, magistrach, a także o prowadzonych seminariach/proseminariach licencjackich / magisterskich. Kandydat nie wykazuje też informacji o współpracy z doktorantami (poza pracą w charakterze promotora pomocniczego). Są to obszary aktywności przede wszystkim o charakterze dydaktycznym i organizacyjnym, które z pewnością w przyszłości można by było uzupełnić. Bliska współpraca ze studentami/doktorantami wychodząca poza ramy sali wykładowej bywa dla pracowników naukowo – dydaktycznych prawdziwą kopalnią pomysłów i inspiracji oraz wymaga nieustannej pracy nad sobą samym i ciągłego samorozwoju. Nie tylko studenci uczą się przecież od nas, ale i my także wiele uczymy się od nich. Takie aktywności są może czasem niedoceniane, ale uważam je za ważne w procesie dochodzenia do naukowej samodzielności i zachęcam Kandydata do ich praktykowania w przyszłości.

Wskazany dorobek Habilitanta pozwala stwierdzić, że dr Marcin Lech jest pracowitym, solidnym uczonym oraz jest znanym i cenionym członkiem społeczności prawników specjalizujących się w prawie międzynarodowym publicznym oraz w prawie unijnym. Jest Autorem rozpoznawanym i cytowanym.

Bardzo znaczącym pozytywem recenzowanego dorobku jest jego zasięg oddziaływania, gdyż znaczna jego część powstała w języku angielskim i języku niemieckim oraz została opublikowana za granicą. Także kontakty międzynarodowe Pana dra Marcina Lecha zdecydowanie wyróżniają Jego na tle innych naukowców i stanowią doskonały prognostyk na przyszłość.

Wskazane tutaj zalety dorobku zdecydowanie przeważają nad pewnymi drobnymi deficytami omówionymi wyżej jak chociażby brak w dorobku niektórych form wypowiedzi prawniczej jak udział w komentarzu czy recenzja, brak, czy też brak w osiągnięciach

dydaktycznych właściwych dla etapu „doktorskiego” form ścisłej współpracy ze studentami np. w ramach promowania licencjatów czy magistrów.

Według mojej oceny, cały dotychczasowy dorobek naukowy Kandydata oraz poziom Jego polskich i obcojęzycznych publikacji i innych aktywności naukowych takich jak referaty, wykłady, ekspertyzy, świadczą, że jest On dojrzałym pracownikiem nauki. Są to przesłanki dla pozytywnych rokowań co do dalszej pracy naukowej Pana Doktora, także po uzyskaniu stopnia naukowego doktora habilitowanego.

W mojej ocenie omówiony dorobek naukowy Kandydata spełnia w wystarczającym stopniu wymagania stawiane habilitantom przez aktualnie obowiązujące przepisy prawa.

2. Ocena rozprawy habilitacyjnej pt. „*Koncepcja jus post bellum w prawie międzynarodowym*” Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2023, ISBN 978-83-8206-521-3, ss.600”

Habilitant właściwie zidentyfikował i wybrał problem badawczy, wybrał też właściwą metodologię ujęcia prezentowanej problematyki, podjął interesujące ustalenia, starał się także krytycznie omawiać i opracowywać dotychczasowy dorobek doktrynalny zarówno w obszarze literatury polskojęzycznej i obcojęzycznej w odniesieniu do tytułowego zagadnienia.

Również nie mam wątpliwości po lekturze tego obszernego dzieła, że ww. monografia spełnia ustawowe wymagania opisane w art. 219 ust.1 pkt 2 i 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r., poz. 742) i że stanowi znaczny wkład w rozwój nauki prawa.

Rozprawa o tak sformułowanym temacie pozostaje z pewnością w nurcie rozważań i jest przedmiotem zainteresowania szeroko rozumianego prawa międzynarodowego, ale równocześnie ma związki z socjologią, stosunkami międzynarodowymi, filozofią polityczną itd.

Praca ta ma też wymiar porównawczy oraz praktyczny, Autor korzysta w swojej pracy z orzecznictwa MTS-u i MTKJ. Chciałabym podkreślić, nie tylko z obowiązku recenzenckiego, lecz także z przyjemnością, że problem, który badał Autor monografii nie był dotychczas w takim szerokim i wyczerpującym zakresie, kontekście oraz z takim podejściem metodologicznym ani w polskiej, ani w zagranicznej literaturze prezentowany.

Autor poprawnie identyfikuje we wstępie kolejno :

- główny problem badawczy (s.22),

- główną tezę badawczą (s. 24),
- metody badawcze (s. 28),
- cel opracowania (s.28).

Czuję lekki niedosyt w kontekście zbyt krótkich rozważań o metodach badawczych. Habilitant powinien był wyraźnie wskazać również metodę analityczną i historyczną (historycznoprawną) jako wiodące metody wykorzystane w pracy. W moim przekonaniu wstęp właśnie jest właściwym miejscem, by metody badawcze zastosowane w rozmaitych częściach pracy wyjąć niejako poza nawias i wyraźnie wskazać je we wprowadzeniu do całości opracowania.

Poprawnie zidentyfikowanym celem naukowym rozprawy jest „stworzenie wewnątrznie spójnej koncepcji *jus post bellum* jako pilnie potrzebnego i wyłaniającego się nowego międzynarodowego porządku prawnego” (s. 28-29). Następnie wskazano główne przesłanki normatywne, które z kolei wskazują trendy rozwojowe nowego porządku prawnego *jus post bellum* w prawie międzynarodowym (s. 29- 30). Habilitant wskazuje także słusznie, że przedmiot analizy obejmuje również „współczesne fundamentalne koncepcje doktrynalne *jus post bellum* oraz ich krytykę we współczesnym prawie międzynarodowym” (s. 31).

Co do refleksji raczej technicznych/ warsztatowych, to bardzo przydatny jest indeks osobowy na końcu książki. Nie mam większych zastrzeżeń co do przypisów, choć te we wstępie są niekiedy nazbyt rozbudowane (np. s. 18 – 20). W wykazie skrótów nie ma potrzeby umieszczać skrótów typu : UE, NATO, ZSRR czy ONZ. W bibliografii prac prawniczych najpierw umieszcza się źródła normatywne i orzecznictwo, a dopiero potem publikacje doktryny. Koresponduje to z metodyką pracy naukowej prawnika, który przede wszystkim bazuje na tekstach normatywnych, które sam poddaje analizie.

Autor podzielił swoją rozprawę na trzy części, na które łącznie składa się 10 rozdziałów. Pierwsza część to Konceptualizacja *jus post bellum* (rozdział 1-2), druga – Normatywizacja *jus post bellum* (rozdział 3-6), trzecia – Implementacja *jus post bellum* (rozdział 7-10).

Część pierwsza dotycząca konceptualizacji zawiera dwa rozdziały o charakterze wprowadzającym w tematykę, mają one głównie charakter tzw. pojęciowy i częściowo historyczno – teoretyczny. Kandydat skupia się w niej na analizie tytułowego zagadnienia, miejsca norm dotyczących czasu i sytuacji *post bellum* w porządku międzynarodowoprawnym, ale także na pewnych założeniach ogólnych, zaprezentowaniu tzw. siatki pojęciowej charakterystycznej dla badanej dziedziny i innych uwagach ogólnych i wprowadzających.

Część ta ma przede wszystkim walor porządkujący tematykę i stanowi dobrą podstawę do kolejnych, bardziej pogłębionych analiz.

Część druga jest napisana poprawnie, ale wypada częściowo zbyt rozwlekle. Mam duże wątpliwości, czy była potrzebna aż tak rozbudowana część historyczna; Autor wprawdzie częściowo słusznie wskazuje, że najważniejsze traktaty pokojowe odegrały ważną rolę w tworzeniu nowoczesnego prawa narodów (s. 32), ale według mnie ta część pracy wypada nieco sprawozdawczo na tle innych jej rozdziałów. Najciekawiej wypada część trzecia rozprawy, dotyczy bowiem implementacji *jus post bellum* i tutaj widać naprawdę koncepcję i kunszt Autora. Ta część jest taka najbardziej „prawnicza”, zwłaszcza rozdziały 9 i 10 (choć wcale nie najobszerniejsze) napisane są naprawdę wybitnie (dotyczą instrumentów egzekwowania *jus post bellum* w prawie międzynarodowym – r. 9 i efektywności a przyszłości zgodności instytucjonalnej potencjalnego porządku prawnego *jus post bellum* oraz postulatów *de lege ferenda*).

Trochę brakuje mi w pracy podsumowań do każdego rozdziału. Autor zawarł podsumowanie na końcu książki, ale sądzę, że trochę dobrych wniosków z poszczególnych rozdziałów, które warto było umieścić także na końcu książki Mu niestety umknęło. Według mnie takie podsumowania (nawet krótkie) po każdym rozdziale byłyby przydatne. Podsumowanie pracy zawiera główne wnioski Autora, które zasadniczo podzielam, wraz z konkluzjami. Cieszy mnie, że Autor dostrzega dynamiczny charakter *in statu nascendi* tytułowego zagadnienia.

Książkę czyta się dość dobrze, choć według mnie można było w jakimś stopniu dokonać jeszcze większej selekcji materiału, wątki historyczne są zbyt obszerne, często stanowią powtórzenie wiedzy książkowej, jak rekonstrukcja najważniejszych traktatów pokojowych poszczególnych epok itp. Praca z racji objętości oraz dość trudnego momentami języka nie jest lekturą łatwą *in genere*, ale niektóre jej fragmenty są naprawdę wybitne merytorycznie, a w końcowych rozdziałach i podsumowaniu Kandydat dochodzi do trafnych i nowatorskich wniosków.

Słusznie identyfikuje specyfikę *just post bellum*, dostrzega wielowymiarowość podjętej problematyki, widzi analizowane zagadnienia szeroko i z różnych perspektyw.

Autor zgromadził i przeanalizował bardzo bogatą literaturę w kilku językach, źródła normatywne oraz trafnie wskazał stosowne orzecznictwo, zwłaszcza MTS. Podzielam najważniejsze ustalenia Autora zaprezentowane w Jego rozprawie. Najbardziej cenię wkład

merytoryczny Autora w przygotowanie rozdziałów 6, 9 i 10. Te rozdziały są napisane naprawdę ciekawie.

W takim kształcie i przy właściwym podejściu metodologicznym Kandydata praca ma charakter pionierski tak w polskiej, jak i w międzynarodowej literaturze naukowej, bo obiektywnie brakuje opracowań na ten temat, zwłaszcza w ujęciu kompleksowym.

Rozprawa habilitacyjna Dr Marcina Lecha pozwala przez swoje podejście na szersze spojrzenie na problem *jus post bellum* i na formułowanie bardziej szczegółowych i pełniej udokumentowanych uogólnień teoretycznych, co jest istotne z punktu widzenia potrzebującej realnej wiedzy i wsparcia teoretycznego praktyki przechodzenia od stanu wojny do stanu pokoju. To jest duży walor pracy i sprawia, że badania Habilitanta mają walor nie tylko poznawczy, ale także praktyczny w zakresie wniosków co do kształtowania i stosowania prawa (walor aplikacyjny).

Kandydat przeprowadził wielowymiarowe badania, które uporządkował i zaprezentował w sposób uporządkowany i zgodny z założoną, jasną koncepcją i poprawnie sformułował swoje tezy wraz z popierającą je argumentacją. Praca stanowi kompletne, dojrzałe i z dużym znawstwem przedmiotu przygotowane opracowanie. Uważam, że Autor zidentyfikował właściwie wszystkie wymagające opisu, analizy i w adekwatnym zakresie krytycznej oceny aspekty koncepcji *jus post bellum*.

Rozprawa pokazuje bardzo dobre przygotowanie warsztatowe do pracy naukowej ze strony Habilitanta, świetną znajomość nie tylko polskiej i obcojęzycznej literatury, ale i rozmaitego orzecznictwa w odniesieniu do tytułowego zagadnienia.

W podsumowaniu oceny rozprawy stanowiącej podstawę sformułowanych tu wniosków pragnę stwierdzić, że Pan dr Marcin Lech podjął wyzwanie i postawił sobie ambitne zadanie wielowątkowego ukazania niełatwej przecież problematyki kształtującej się na naszych oczach. Według mojej oceny, z przyjętego na siebie zadania wywiązał się pomyślnie. Habilitant właściwie ukazał istotne kwestie będące przedmiotem dyskusji naukowej i, co ważne, potrafił się do tego dorobku odnosić obiektywnie, ale i krytycznie zarazem wówczas, gdy jest to uzasadnione. Habilitant korzystał z bardzo bogatej, przeogromnej literatury dowodząc, że po całym piśmiennictwie (tak polskim, jak i zagranicznym) porusza się z erudycją i ze znaczną swobodą. Nie mam wątpliwości, że rozprawa habilitacyjna dr Marcina Lecha będzie przedmiotem dyskusji naukowej i, że będzie często powoływana w piśmiennictwie naukowym oraz będzie inspirowała innych badaczy do podejmowania tego skomplikowanego zagadnienia.

3. Konkluzja

Stwierdzam, że recenzowana monografia Pana dr Marcina Lecha pt. *„Koncepcja jus post bellum w prawie międzynarodowym”*, Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2023, ISBN 978-83-8206-521-3, ss. 600” stanowi twórczy i poważny zarazem wkład do nauki prawa i spełnia wymagania stawiane przez właściwe przepisy prawne w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742) rozprawom habilitacyjnym, co oznacza, że jest samodzielny i znaczącym osiągnięciem naukowym Kandydata. Podobna konkluzja dotyczy innych prac w/w Autora, które stanowią dorobek znaczny i naukowo wartościowy oraz Jego aktywności dydaktycznej.

Wyrażam jednoznaczne przekonanie, że cały przedstawiony i oceniony dorobek Kandydata dają podstawę do nadania Jemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk prawnych. Zwracam się do Komisji o dopuszczenie Kandydata do dalszych czynności w przewodzie habilitacyjnym.

dr hab. Katarzyna Witkowska-Chrzczonek, prof. UMK